

Београд, новембар 2021. године

**Оквир за откуп
земљишта и
расељавање за РЦУО
Ранчево, Сомбор**

Клијент: ЕБРД и АФД

Припремио: ENVICO d.o.o. Београд, Србија

Наслов: **Оквир за откуп земљишта и расељавање за РЦУО Ранчево, Сомбор**

Клијент: Европска банка за обнову и развој и Француска агенција за развој

Израдили: Др Слободан Цвејић, Оливера Вуковић, Тијана Вељковић

Осигурање и контрола квалитета (QA/QC): Душан Недељковић

Верзија: 2.0

Статус: Коначан

Датум: 8. новембар 2021. године

Садржај

Списак слика	iv
Списак табела	v
Скраћенице и акроними.....	vi
1 УВОД	7
1.1 Основне информације о пројекту.....	7
1.2 Контекст коришћења земљишта	8
1.3 Утицаји Пројекта	12
1.4 Принципи и циљеви	14
1.5 Водећи принципи ООЗР	14
2 НАЦИОНАЛНИ ПРАВНИ ОКВИР И ЗАХТЕВИ ЕБРД-а.....	16
2.1 Национални правни оквир	16
2.2 Главне заинтересоване стране у Процесу откупа земљишта и расељавања ...	17
2.3 Захтеви ЕБРД-а	18
2.4 Кључне разлике између локалног законодавства и УР5	18
3 ПОДОБНОСТ, ПРОЦЕНА И ПРАВО	20
3.1 Правна и физичка лица која испуњавају услове за накнаду и помоћ.....	20
3.2 Временски рок.....	20
3.3 Матрица полагања права	20
4 МЕХАНИЗАМ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРИТУЖБИ	26
5 КОНСУЛТАЦИЈЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ	26
5.1 Објављивање докумената.....	26
5.2 Јавне консултације.....	26
6 ПРАЋЕЊЕ И ПРОЦЕНА.....	28
7. ДОДАТАК – АНАЛИЗА НЕУСАГЛАШЕНОСТИ.....	29

Списак слика

Слика 1 Преглед локација РЦУО на територији Сомбора	9
Слика 2 Локација постојеће несанитарне депоније Ранчево	10
Слика 3 Преглед локације за Пројекат РЦУО-а у Сомбору	11

Списак табела

Табела 1 Потенцијални утицаји у фазама пре и током изградње.....	13
Табела 2 Заинтересоване стране у процесу откупа земљишта и расељавања.....	17
Табела 3 Матрица остваривања права.....	21
Табела 4 Анализа неусаглашености између решења за расељавања предвиђених националним законодавством и политикама УР5 ЕБРД.....	29

Скраћенице и акроними

С&А	Опис
АП	Аутономна Покрајина
АФД	Француска агенција за развој
ЕБРД	Европска банка за обнову и развој
ВРС	Влада Републике Србије
РС	Република Србија
ЈИП	Јединица за имплементацију пројекта
ЈКП	Јавно комунално предузеће
КЕ	Корисник експропријације
МБТ	Механичко биолошки третман
МЗЖС	Министарство заштите животне средине
МРФ	Постројење за сепарацију отпада / раздвајање и припрема за даљу обраду
МФ	Министарство финансија Републике Србије
ООЗР	Оквир за откуп земљишта и расељавање
ОПП	Особе погођене пројектом
ПОЗР	План за откуп земљишта и расељавање
РЗС	Републички завод за статистику
РЦУО	Регионални центар за управљање отпадом
УР5	Услов за реализацију бр. 5 ЕБРД-а – Откуп земљишта, принудно расељавање и измештање пословних активности

1 УВОД

1.1 Основне информације о пројекту

Европска банка за обнову и развој („ЕБРД“) и Француска развојна агенција (АФД) („Банке“) разматрају давање сувереног зајма до 100 милиона евра („Зајам“ или „Зајам ЕБРД“) Републици Србији („Зајмопримац“) за финансирање побољшања критичних система управљања комуналним чврстим отпадом у неколико градова у земљи („Програм“).

Зајмопримац компоненти инвестиционог процеса биће Република Србија (РС), коју заступа њено Министарство финансија (МФ) као потписница уговора о зајму АФД и ЕБРД. МФ ће, затим, доделити средства Министарству заштите животне средине (МЗЖС), министарству надлежном за изградњу система за сакупљање и третман отпада. Као такво, **МЗЖС ће бити носилац пројекта** преко јединице за имплементацију пројекта (ЈИП) у оквиру МЗЖС. ЕБРД/АФД ће обезбедити зајам за подршку инвестицијама у неколико региона и поделиће га на следећи начин: 50 евра милиона ЕБРД/50 милиона евра АФД.

Како би подржала процену Програма, АФД је доделила бесповратна средства од 500.000 евра (оквирни уговор са SEURECA/ENVICO) за спровођење детаљне процене неколико под-пројеката у оквиру Програма са приступом који обухвата све компоненте интегрисаног система управљања отпадом.

Након састанака и дискусија са заинтересованим странама у Србији одржаних у јулу 2021. године, зајам од 100 милиона, првобитно планиран за 8 под-пројеката, сада је планиран да буде у потпуности искоришћен за 4 под-пројекта (укупни процењени трошкови 95 милиона евра + 5 милиона за непредвиђене случајеве):

1. РЦУО Колубара („Каленић“, 11 општина плус 4 општине, процењена цена 36 милиона евра): изградња регионалног центра за управљање отпадом укључујући механичко биолошки третман санитарне депоније (МБТ) и постројење за компостирање, трансфер станице и камионе за транспорт отпада између трансфер станица и регионалног центра за управљање отпадом.
2. РЦУО Сомбор (5 општина а можда и више у будућности, процењена цена 34 милиона евра): изградња регионалног центра за управљање отпадом укључујући санитарну депонију, МРФ; и затварање и санација постојеће депоније у Сомбору (која је приоритетна депонија за затварање – према расположивости буџета – због близине будуће нове регионалне санитарне депоније).
3. РЦУО Дубоко (9 општина + привремени пријем отпада из 4 општине региона „Бањица“ Нова Варош, процењени трошкови 17 милиона евра): стабилизација и проширење постојеће депоније; изградња платформе за компостирање, постројења за сакупљање и искоришћење депонијског гаса, модернизација постојећег МРФ, изградња рециклажних дворишта за рециклажу кућног отпада и изградња трансфер станице у Пожеги.
4. РЦУО Нова Варош („Бањица“, 4 општине, процењени трошкови 8 милиона евра): изградња регионалног центра за третман отпада укључујући санитарну депонију, МБТ и постројење за компостирање.

Развој примарне сепарације отпада на месту настанка у домаћинствима у свим општинама биће разматран као део програмских инвестиција за све локације: опрема за примарну селекцију, сакупљање, контејнери, камиони, платформе, итд.

Затварање и санација постојећих несанитарних депонија (сметлишта) у свим општинама обухваћеним програмом ће се сматрати „придруженом инфраструктуром“ (неће се финансирати из кредита у случају буџетских ограничења, већ је део студије изводљивости). Ово се односи на све локалне несанитарне депоније осим Сомбора, где се регионална санитарна депонија гради на месту постојеће несанитарне депоније Ранчево.

1.2 Контекст коришћења земљишта

Регионални центар управљања отпадом (РЦУО) Сомбора налази се у Западнобачком управном округу, у оквиру Аутономне Покрајине Војводине на северозападу Републике Србије. Обухвата 5 градова и општина из Округа: Сомбор, Апатин, Кулу, Оцаке и Бач.

РЦУО обухвата површину од 1.216,47 km², што чини 14,80% територије Бачке и 5,66% територије АП Војводине. Према последњој процени РЗС-а, у пет општина је 2021. године живело 180.461 становника. Становништво се из године у годину смањује и има негативну стопу раста.

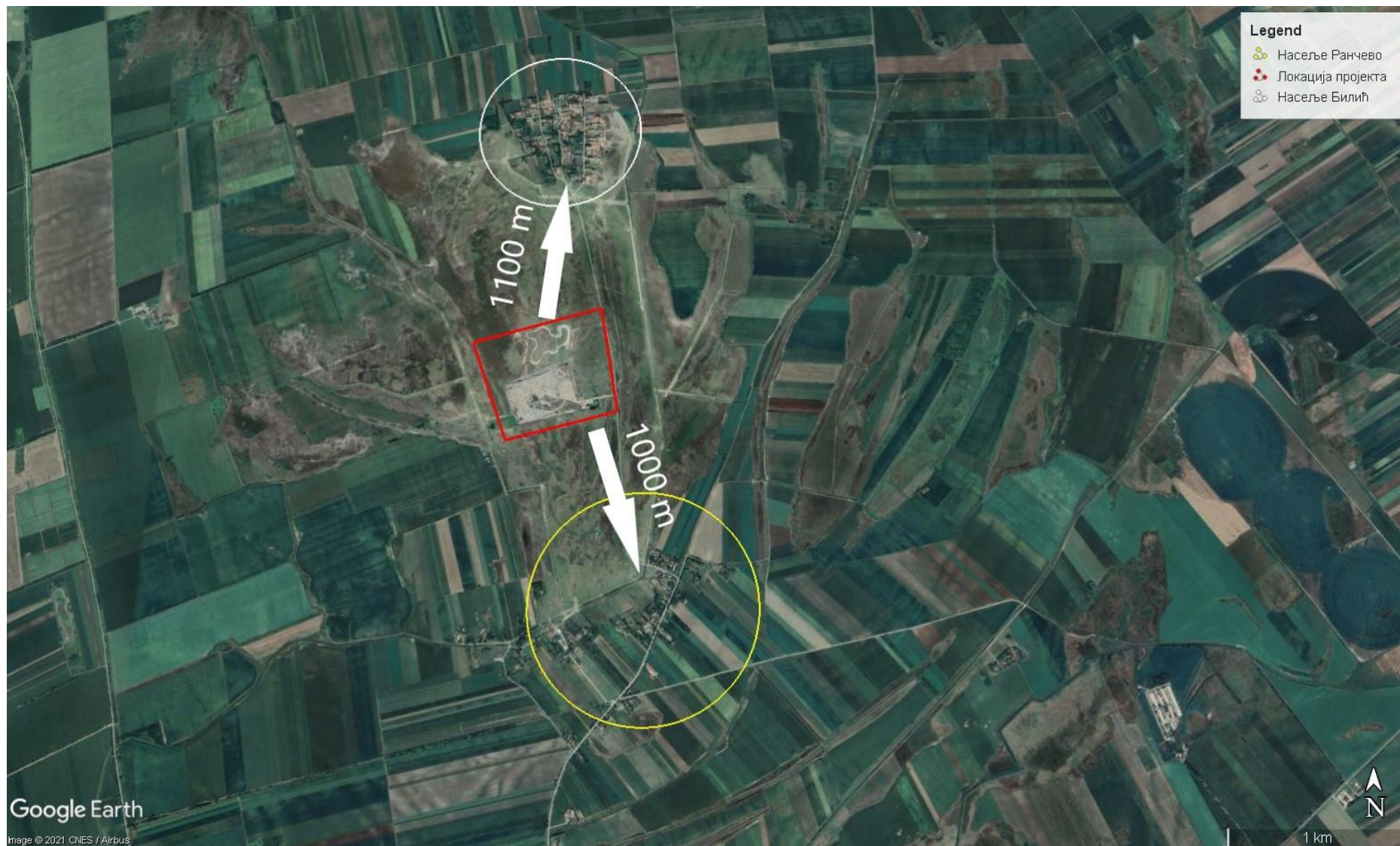
Слика 1 Преглед локација РЦУО на територији Сомбора
(Извор: Google Earth)

Слика 2 Локација постојеће несанитарне депоније Ранчево

РЦУО Ранчево је у надлежности града Сомбора. РЦУО Ранчево ће се састојати од санитарне депоније, МБТ-а и постројења за сортирање пластичне амбалаже.

Локација Пројекта налази се северно од Билића, руралног, пољопривредног подручја, на око 1000 m и јужно од Ранчева, другог сеоског пољопривредног подручја, на удаљености од око 1100 m. Уз постојећу депонију налази се празна грађевинска парцела. Према подацима Републичког геодетског завода, све парцеле су у јавној својини и својини Града Сомбора. Нема стамбених зграда на тој локацији нити у њеној близини.

Слика 3 Преглед локације за Пројекат РЦУО-а у Сомбору
(Извор: Google Earth)

Прикупљени комунални отпад из Града Сомбора и из општина Западне Бачке одлаже се на градску депонију „Ранчево“. Ограничене количине индустријског, грађевинског и кабастог отпада се одлажу на депонију, често не спроводећи претходно испитивање његовог карактера и категорије. Ни у једној западнобачкој општини не постоји систематско мерење и евидентирање количине насталог комуналног отпада.

Примарна селекција отпада не постоји у већини пројектних подручја. У појединим сеоским срединама не постоје чак ни контејнери за мешани комунални отпад. Постројења за третман рециклабилног отпада не постоје, осим у Сомбору где корисници могу да одлажу рециклабилни отпад у 200 наменских контејнера на местима добровољног одлагања (за алуминијумске лименке, ПЕТ амбалажу, стакло). Најједноставнију селекцију у већини општина врше неформални скупљачи секундарних сировина (углавном Роми), који отпад сакупљају у Сомбору.

Тренутно, одлагање отпада у Региону је одговорност општинских ЈКП-а. Свака општина је одговорна за своју општинску депонију. У две општине – Кули и Оџацима, формирано је више ЈКП-а за потребе посебних насеља на административној територији општине. Свих 9 ЈКП-а основаних на пројектном подручју Сомбора су у 100% власништву и контролисане од стране датих општина. Према томе, није основано регионално/међуопштинско предузеће за управљање чврстим отпадом у региону управљања чврстим отпадом. Историјски недостатак систематске координације/сарадње између партнера у региону УЧО-а препознат је од стране свих општина као велики изазов и стога се оцењује као висок институционални ризик за имплементацију пројекта.

Општина Сомбор сама управља несанитарном депонијом, која је поверена ЈКП-у „Чистоћа“. Комунални отпад за цео град Сомбор (око 32.000 индивидуалних корисника и око 2.500 привредних и правних лица) одлаже се на депонију Ранчево. Депонија такође прима отпад од појединачних корисника и других правних лица која сопственим возилима превозе отпад до локације. Осим Сомбора, друге општинске несанитарне депоније нису ограничене у приступу нити су под надзором. У неким општинама ситуација је критична, јер се несанитарне депоније налазе на нехигијенским локацијама, често у непосредној близини насељених места, па чак и на парцелама у власништву приватних лица. Отпад се на овим несанитарним депонијама одлаже без распореда, примене технолошких поступака и најчешће неадекватном механизацијом.

1.3 Утицаји Пројекта

Табела 1 обухвата потенцијалне утицаје имајући у виду подручје Пројекта. У оквиру израде ПОЗР-а, табела ће бити ажурирана са стварним утицајима и на основу њих ће бити уведене адекватне мере санације од стране ЈКП „Чистоћа“, Сомбор или привремене нове компаније основане за управљање РЦУО.

Табела 1 Потенцијални утицаји у фазама пре и током изградње

Утицај	Опис	Позитиван/негативан	Вероватноћа 5-Веома велика 1-Веома мала
Фаза пре изградње			
Губитак земљишта	Пољопривредно земљиште (обрађено и необрађено), грађевинско земљиште	Није примењиво	Без утицаја
Губитак усева	Једногодишње и вишегодишње биљке	Није примењиво	Без утицаја
Измештање пословних активности	Немогућност да се настави са сакупљањем отпада на нерегулисаним депонијама	Н	4
	Немогућност да се настави са пољопривредном производњом	Није примењиво	Без утицаја
	Губитак прихода од закупа земљишта	Није примењиво	Без утицаја
	Губитак руралне инфраструктуре (системи за наводњавање, неформални приступни путеви)	Није примењиво	Без утицаја
	Губитак помоћних структура	Није примењиво	Без утицаја
	Губитак пољопривредних делатности за самоодрживу производњу	Није примењиво	Без утицаја
	Губитак пашњака за стоку	Није примењиво	Без утицаја
Фаза изградње			
Шансе за запошљавање	Локално запошљавање за изградњу	П	5
	Локални добављачи роба и услуга	П	5
	Индиректно запошљавање – Већа флукуација због повећане радне снаге у окружењу (угоститељство, ресторани, намирнице, бензинске пумпе итд.)	П	5

1.4 Принципи и циљеви

Seuresa и Envico припремили су овај Оквир за откуп земљишта и расељавање (ООЗР) са циљем да истакну опште принципе, процедуре и оквир права у погледу потенцијалних утицаја откупа земљишта и измештање пословних активности који се траже у оквиру Пројекта, у складу са националним законодавством, захтевима АФД-а и ЕБРД-а, посебно у складу са условима за реализацију (УР) 5: Откуп земљишта, принудно расељавање и измештање пословних активности, дефинисаним кроз Политику заштите животне средине и социјалних питања ЕБРД (2019).

Овај ООЗР је израђен да служи као додатно упутство за све недостатке између националног законодавства, захтева ЕБРД-а и АФД-а у вези са откупом земљишта и обнављањем средстава за живот и као основа за развој детаљног Плана откупа земљишта и расељавања (ПОЗР) за Пројекат, ако је потребно. ПОЗР би дао прецизније детаље о особама погођеним пројектом, критеријумима подобности и процедурама које ће се применити за пројекат у складу са овим ООЗР-ом и у складу са УР5 ЕБРД-а.

1.5 Водећи принципи ООЗР

Овај документ је израђен тако да објасни како се спроводе откуп земљишта и обнова средстава за живот. Међутим, земљиште предвиђено за изградњу регионалне депоније Ранчево одавно је купљено и власништво је градске општине Сомбор, због чега је откуп земљишта и расељавање сада завршена тема.

Основни принципи којима се води овај пројекат су:

- Сваким откупом земљишта требало би управљати у складу са националним законима, условима за реализацију ЕБРД-а УР5, прихваћеним најбољим међународним праксама и одредбама овог документа. Као основно правило према овом ООЗР-у, током имплементације Пројекта, увек ће преовлађавати политика која је најкориснија за особе погођене Пројектом.
- Сви губици љуске имовине биће надокнађени у вредности трошкова замене.
- Особама погођеним Пројектом ће бити пружена помоћ у свим фазама Пројекта у њиховим настојањима да поврате средства за живот и животни стандард у реалном смислу на нивоу пре спровођења Пројекта.
- Посебна подршка и брига у процесу откупа земљишта, као и током спровођења свих фаза Пројекта у оквиру овог ООЗР обезбеђује се за погођене осетљиве групе (ако их има), у складу са њиховом конкретном осетљивошћу.
- ПОЗР израђен на основу овог ООЗР биће јавно објављен током јавних консултација које се одржавају пре коначног одобрења, како би се погођеним лицима и заинтересованим странама омогућило да учествују у изради, планирању и спровођењу Пројекта.
- Током спровођења Пројекта, заинтересованим странама ће бити пружене пуне информације о њиховим правима, могућностима и процедурама за подношење притужби. Све жалбе ће бити узете у обзир током спровођења Пројекта и активности расељавања.

Циљеви ООЗР

Главни циљ ООЗР је да дефинише свеобухватне принципе, процедуре, акције, организационе структуре и захтеве за капацитетом током откупа земљишта и расељавања, као и његовог утицаја који се може приписати спровођењу Пројекта.

Такође, пружа оквир за израду ПОЗР у оквиру Пројекта. Специфични циљеви ООЗР су:

- класификовање законских решења РС у свим случајевима откупа земљишта и накнаде плаћене за губитак имовине; упоређивање са условима за реализацију ЕБРД УР5 и најбољим међународним праксама; и обезбеђивање начина да се премосте празнине, ако их има;
- идентификовање кључне институције РС укључене у спровођењу Пројекта, укључујући посебно законски овлашћене државне институције које спроводе процедуре и мере заштите откупа земљишта;
- идентификовање заинтересованих страна и начина њиховог ангажовања у току имплементације Пројекта;
- представљање критеријума испуњености услова за особе погођене пројектом и матрице права на накнаду према врсти изгубљене имовине;
- дефинисање процеса идентификације и процене угрожене имовине и вредност надокнаде губитка имовине;
- обезбеђивање процедура које омогућавају брзу и ефективну компензацију по пуној цени замене за губитак имовине или приступ имовини;
- описивање мере ублажавања последица у оквиру ООЗР и ПОЗР, укључујући процедуре које се спроводе у циљу свођења на минимум утицаја на ОПП током имплементације Пројекта, укључујући специфичне мере ублажавања последица предвиђене за осетљиве групе;
- дефинисање права на притужбе и жалбе, процесе, тела и процедуре које су на располагању особама које су погођене пројектом током целог тока имплементације Пројекта, укључујући извештавање о повратним информацијама;
- описивање и пружање упутства за припрему ПОЗР и процедуре одобравања, будућих нацрта ПОЗР и процес њихове имплементације;
- прецизирање услова за јавно објављивање, објављивање докумената, укључивање јавности и локалне заједнице у све фазе припреме Пројекта; укључујући период и током израде ПОЗР;
- одређивање активности праћења током свих фаза Пројекта.

Израда ПОЗР и његово спровођење

С обзиром на то да је процес откупа земљишта и расељавања већ завршен на овој локацији, нема потребе за израдом ПОЗР.

2 НАЦИОНАЛНИ ПРАВНИ ОКВИР И ЗАХТЕВИ ЕБРД-а

2.1 Национални правни оквир

Кључни закони који непосредно регулишу област откупа/експропријације земљишта у Републици Србији су следећи:

- Закон о експропријацији ("Службени гласник РС", бр. 53/95, "Службени лист СРЈ", бр. 16/2001 – одлука Уставног суда и ("Службени гласник РС", бр. 20/2009, 55/2013 – одлука УС и 106/2016),
- Закон о основама својинскоправних односа ("Службени лист СФРЈ", бр. 6/80 и 36/90, "Службени лист СРЈ", бр. 29/96 и „Службени гласник РС“, бр. 115/2005 – други закони).
- Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - експ., 64/2010 – одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УСС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – други закон, 9/2020 и 52/2021),
- Закон о државном премеру и катастру ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013 и 15/2015 - одлука УС, 96/2015, 47/2017, 113/2017 – други закони, 27/2018 – други закони, 41/2018 – други закони и 9/2020 – други закони),
- Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. 62/2006, 65/2008 - други закон, 41/2009, 112/2015, 80/2017 и 95/2018 – други закон),
- Закон о шумама ("Службени гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 – други закон),
- Закон о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – други закони),
- Закон о јавној својини ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 88/2013 и 105/2014, 104/2016 – други закони, 108/2016, 113/2017, 95/2018 и 153/2020).

Главни закон у овом оквиру је Закон о експропријацији. По њему се води процес и он служи као општи оквир за експропријацију у Републици Србији. Главни принципи које поставља су следећи:

- обезбедити фер вредност за погођено земљиште и имовину, како је утврдила Пореска управа, у име „Корисника експропријације“. Вредност се процењује на основу тренутне тржишне цене;
- у случају пољопривредног земљишта у приватном власништву, и ако постоји упоредиво земљиште истог типа и квалитета, или одговарајуће вредности, на истом подручју или у близини, понудити га Особи погођеној пројектом са формалним правом власништва;
- упоредивост земљишта утврђује се на основу процене расположивог јавног земљишта, од стране овлашћеног стручњака ангажованог од стране или на предлог корисника експропријације;
- ако се особа погођена пројектом односи не одлучи за компензацију по типу земљиште за земљиште, нуди јој се готовина; Ако особа погођена пројектом жели да оспори процену „поштене вредности“, може покренути судски процес;
- у случају особа погођених пројектом, које немају формално право власништва, а које су изградиле трајни објекат без формалне грађевинске дозволе, може се исплатити накнада ако тако одлучи суд на основу Закона о основама

својинскоправних односа, у смислу извршеног улагања које утврђује овлашћени стручњак.

- у случајевима делимичне експропријације, уколико особа погођена пројектом утврди да је преостали део неодржив, односно да у њему нема економског интереса, може поднети захтев за откуп неодрживог дела. Ово се односи само на парцеле које су предмет трајне експропријације. Акредитовани вештак одлучује о основаности таквих захтева.
- обезбедити једноставан, ефикасан процес, смањујући колико је то могуће потребу за дугим судским процесом како би се омогућила неопходна експропријација.

2.2 Главне заинтересоване стране у Процесу откупа земљишта и расељавања

Error! Reference source not found. представља заинтересоване стране обично укључене у процес откупа земљишта, укључујући процес легалне експропријације.

Табела 2 Заинтересоване стране у процесу откупа земљишта и расељавања

Кључни актери	Кључне одговорности у току расељавања /експропријације
Скупштина РС	<ul style="list-style-type: none"> Законом проглашава јавни интерес
Влада РС (ВРС)	<ul style="list-style-type: none"> Проглашава јавни интерес за експропријацију (ако није уређено законом као што је горе наведено)
Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре	<ul style="list-style-type: none"> Предлаже и координира израду просторног плана РС и планских докумената на регионалном нивоу. Води регистар просторних планова
Корисник експропријације (ЈКП „Чистоћа“)	<ul style="list-style-type: none"> Примењује и координира све активности расељавања у складу са овим ООЗР и ПОЗР Објављује крајњи датум у јавном огласу за релевантну општину, као део процеса експропријације; Припрема ПОЗР и друге документе; Спроводи ПОЗР; Објављује ООЗР и све друге документе; одржава јавне консултације у свим фазама Пројекта Ангажује релевантне заинтересоване стране; Примењује мере ублажавања последица расељавања Успоставља и управља жалбеним механизмом за решавање свих притужби ОПП и других заинтересованих страна Прати и оцењује процес откупа земљишта Извештава ЕБРД и АДФ о свим питањима у оквиру овог ООЗР Као корисник експропријације (КЕ) управља процесом процене експроприсане имовине и плаћа надокнаду за експроприсану имовину и ако је потребно, додатну надокнаду и/или помоћ при расељавању премостиле неусаглашености у односу на УР5.
Пореска служба (Сомбор)	<ul style="list-style-type: none"> Утврђује процену пољопривредног земљишта (уколико се не може наћи замена земљишта што је најчешће случај) и грађевинског земљишта
Акредитовани вештачи	<ul style="list-style-type: none"> Процењују све врсте земљишта, објекте и све заплене

Кључни актери	Кључне одговорности у току расељавања /експропријације
(именовани од стране или на предлог корисника експропријације)	
Локалне самоуправе, укључујући њихову управу (Сомбор и остала 4 града)	<ul style="list-style-type: none"> Локална самоуправа води процес експропријације (Одељење за имовинско правне послове)
Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	<ul style="list-style-type: none"> Пружа информације о расположивој замени земљишта
Републички геодетски завод, Државни катастар непокретности, децентрализоване јединице	<ul style="list-style-type: none"> Даје званичне информације о свим непокретностима, укључујући земљиште, објекте, куће итд. Даје званичне правне информације о власницима непокретне имовине Даје информације о власницима непокретне имовине Укључује напомену о процесу експропријације Извршава промене права власништва над непокретностима након откупа земљишта, експропријације итд.
Надлежни општински судови	<ul style="list-style-type: none"> Одређује надокнаду ако није постигнут споразумни договор.

2.3 Захтеви ЕБРД-а

Пројекат се води као пројекат категорије Б у оквиру ЕБРД политике заштите животне средине и социјалних питања.

Пројекат треба да испуни услове за Откуп земљишта, принудно расељавање и измештање пословних активности као што је наведено Политици заштите животне средине и социјалних питања ЕБРД (2019) и условима за реализацију (УР), и то:

- УР5 Откуп земљишта, принудно расељавање и измештање пословних активности
- УР10 Објављивање података и укључивање интересних група.

Комплетан текст о ЕБРД политици може се наћи на

<https://www.ebrd.com/news/publications/policies/environmental-and-social-policy-esp.html>.

2.4 Кључне разлике између локалног законодавства и УР5

Главни услов за реализацију ЕБРД који важи за пројекте који су, у потпуности или делимично, спонзорисани или финансирани од стране ЕБРД, а који иницирају откуп земљишта и расељавање, је УР5. Ови захтеви нису ограничени на случајеве физичког расељавања, већ и на измештање пословних активности које је последица откупа земљишта или само ограниченог приступа ресурсима (земљиштима, водама или шумама), који су резултат имплементације Пројекта или повезаних објеката. ЕБРД УР5 се примењује на све компоненте Пројекта које изазивају присилно расељавање, без обзира на извор финансирања компоненте Пројекта.

Национално законодавство које уређује експропријацију у Републици Србији је у великој

мери у складу са захтевима ЕБРД УР5. Законодавни оквир Републике Србије не садржи одредбе које се односе на рано ангажовање заинтересованих страна, односно њихово овлашћење за учешће у процесу доношења одлука приликом експропријације. Особе које ће формално бити погођене процесом експропријације обично прве добијају информације о томе путем објаве јавног интереса.

Док, с једне стране, законодавни оквир Републике Србије предвиђа правичну надокнаду за земљиште, објекте и усеве погођене пројектом, он, са друге стране, не узима у обзир амортизацију. Закон не предвиђа никакву додатну помоћ или накнаду током и након расељавања, осим трошкова замене. Власници не добијају никакву подршку за поновно конституисање имовине (нема брзе административне процедуре за дозволе, лиценце или комуналне прикључке). Право на накнаду имају само формални власници и корисници, док неформални власници или корисници могу добити накнаду само ако испуњавају посебно прописане услове.

Осим израде Студије експропријације са списком формалних власника и њихове имовине, закон не предвиђа састављање других докумената који би елиминисали или смањили штетне социо-економске утицаје у вези са експропријацијом, који би били слични ПОЗР.

Законодавни оквир Републике Србије не садржи посебне захтеве за осетљиве групе.

Законодавни оквир Републике Србије признаје особама погођеним пројектом право на жалбу у различитим фазама поступка експропријације, али не постоји услов за успостављање жалбеног механизма.

Потпуна анализа неусаглашености између применљивих захтева доступна је у Додатку.

3 ПОДОБНОСТ, ПРОЦЕНА И ПРАВО

3.1 Правна и физичка лица која испуњавају услове за накнаду и помоћ

Из података доступних у време израде овог ООЗР, може се закључити да пројекат Ранчево не утиче на имовину било ког физичког или правног лица. Неформални сакупљачи отпада појављују се повремено и у малом броју на депонији Ранчево, сметлиштима у Бачу и Апатину. Затварање несанитарних депонија би донекле могло утицати на њихов приход, али је потребно детаљније истраживање како би се овај утицај правилно проценио. Мере за обнављање средстава за живот ће се одредити када се заврши социо-економска анкета. Накнада за обнављање средстава за живот дефинисана је ЕБРД-овим УР5. Под тачком 26 они би били дефинисани као лица која немају препознатљиво законско право или право на земљиште или имовину коју заузимају или користе. У складу са тачкама 28 и 32 понудиће им се новчана помоћ за обнављање средстава за живот. У складу са тачком 29. треба документовати јасну основу за обрачун накнаде и расподелу накнаде у складу са транспарентним процедурама. Надокнада би била обезбеђена пре увођења ограничења приступа (тачка 30).

3.2 Временски рок

Крајњи рок је датум мораторијума за сва потраживања против имовине унутар подручја захваћеног Пројектом. Овај датум је истекао на локалитету Ранчево.

3.3 Матрица полагања права

С обзиром на то да на овом пројекту не постоји физичко или правно лице које има право на накнаду, **Error! Reference source not found.** представља преглед свих могућих утицаја, ОПП и субјеката који имају право на накнаду у складу са ЕБРД Политиком за заштиту животне средине и социјалних питања 2019

Табела 3 Матрица остваривања права

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Ремедијативне мере/додатне активности потребне за откуп земљишта
ЗЕМЉИШТЕ			
Пољопривредно земљиште без обзира на тежину губитка (било делимичан или потпуни губитак имовине)	Власник са формалним правом власништва (укључујући оне који имају право на земљиште које је признато или препознатљиво према националним законима).	Замена земљишта једнаке или веће вредности и сличне продуктивности у непосредној близини или у околини експроприсаног земљишта заједно са свим трошковима расељавања и административним таксама потребним за пренос права својине, ако постоје. или Новчана накнада по трошковима замене: тржишна цена имовине + тржишна цена за побољшања + рад и време за услугу побољшања по тржишној цени + трошкови селидбе + регистрацијске, административне и пореске таксе.	Није примењиво
	Закупац са важећим документима о праву закупа који обрађује пољопривредно земљиште по уговору.	Надокнада за сва побољшања земљишта (као што је наводњавање). Надокнада ће бити исплаћена по цени замене: тржишна цена за побољшања + рад и време за услугу побољшања по тржишној цени + трошкови измештања и уградње опреме, ако постоје. и Замена земљишта за закуп, ако је земљиште дато у закуп од државе, ако је могуће.	Није примењиво
	Особе погођене Пројектом без формалног власништва (у поседу земљишта пре крајњег рока).	Надокнада за сва побољшања земљишта (као што је наводњавање). Надокнада ће бити исплаћена по трошку замене: тржишна цена за побољшања + рад и време за услугу побољшања по тржишној цени + трошкови измештања и уградње опреме, ако постоје + прелазна накнада и Замена земљишта за закуп од државе, ако је могуће.	Није примењиво
Грађевинско земљиште без обзира на тежину губитка (било делимични или потпуни губитак)	Власник са формалним правом власништва (укључујући оне који имају право на земљиште које је	Новчана накнада по трошковима замене: тржишна цена имовине + тржишна цена за побољшања (као што је инфраструктура)+ рад и време за услугу побољшања по тржишној цени + трошкови расељавања + регистрација власништва, административне и пореске таксе, ако	Није примењиво

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Ремедијативне мере/ додатне активности потребне за откуп земљишта
	признато или препознатљиво према националним законима) или легални корисници грађевинског земљишта у јавном/државном власништву.	постоје + прелазна накнада или на захтев власника имовине, ако су испуњени законски услови, замена земљишта једнаке или веће вредности и сличних карактеристика, у непосредној близини или у околини експроприсаног земљишта + тржишна цена за побољшања (као што је инфраструктура) + рад и време за услугу побољшања по тржишној цени + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне и пореске таксе, ако постоје + прелазна накнада	
	Закупац са важећим документима о праву закупа	Надокнада по трошку замене: тржишна цена за побољшања (као што је инфраструктура) + рад и време за услугу побољшања по тржишној цени + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне и пореске таксе, ако постоје + прелазна накнада + накнада за сву закупнину плаћену унапред, на период који није истекао и Замена земљиште у закуп, ако је земљиште дато у закуп од државе, ако је могуће	Није примењиво
	Особе погођене Пројектом без формалног власништва (у поседу земљишта пре крајњег рока).	Накнада: тржишна цена за побољшања (као што је инфраструктура) + рад и време за услугу побољшања по тржишној цени + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне и пореске таксе, ако их има + прелазна накнада и Замена земљишта за закуп, од државе, ако је могуће	Није примењиво
Неодрживо земљиште, пољопривредно или грађевинско (У случају да преостала површина земљишта није одржива, може се експроприсати на захтев особа погођених Пројектом)	Власници имовине, закупци или корисници без обзира на њихово формално власништво или права на приватном или јавном/државном пољопривредном или грађевинском земљишту		Није примењиво

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Ремедијативне мере/додатне активности потребне за откуп земљишта
УСЕВИ И ОБЈЕКТИ НА ЗЕМЉИШТУ (али не и физичко измештање)			
Губитак годишњих усева, који нису могли бити пожњевени пре враћања земљишта у посед	Власници усева (није од значаја да ли је власник усева власник земљишта, или закупац, или неформални власник/корисник земљишта под условом да су сносили трошкове садње усева или стекли власништво на неки други, препознатљив начин)	Новчана накнада по трошку замене: тржишна вредност експроприсаних усева умањена за трошкове бербе усева	Није примењиво
Губитак вишегодишњих биљака и дрвећа (виногради и воћке)	Власници усева (није битно да ли је власник биља власник земљишта, или закупац, или неформални власник/корисник земљишта под условом да су сносили трошкове садње или стекли власништво на неки други, препознатљив начин)	Право на бербу плодова и новчану накнада по трошку замене: тржишна цена садница на основу врсте, сорте и производне вредности + нето губитак за време потребно за узгој ових биљака према години производње тржишне вредности + трошкови улагања (радна снага, припрема земљишта и сл.) за садњу новог винограда, воћњака или слично + прелазна накнада	Није примењиво
Погођени виногради и воћњаци који још не доносе плодове		Новчана накнада по трошку замене: тржишна цена садница на основу врсте, сорте и производне вредности + нето губитак за време потребно за узгој таквих биљака према тржишној вредности године производње + трошкови улагања (радна снага, припрема земљишта итд.) за садњу новог винограда, воћњака или слично + прелазна накнада	
Дрвна маса (зрела или скоро зрела)		Новчана накнада по трошку замене: тржишна цена дрвета одређена на основу вредности „дрвета на пању“ + прелазна накнада	
Шуме без зреле дрвне масе		Новчана накнада по трошку замене: потребна инвестиција за садњу нове шуме (радна снага, саднице) + нето губитак за време потребно за репродукцију заменске шуме + прелазна накнада	

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Ремедијативне мере/додатне активности потребне за откуп земљишта
Расадник који још није спреман за убирање		Новчана накнада по трошку замене: улагање у садни материјал (саднице, рад и други репродуктивни материјал) + нето губитак за време потребно за узгој истог расадника + прелазна накнада	
Зграде које се користе за држање и узгој стоке (шупе, штале, итд.)	Власници објеката који се користе за држање стоке (није битно да ли је власник објеката власник земљишта, или закупац, или неформални власник/корисник земљишта под условом да су сносили трошкове изградње или стекли власништво на неки други, препознатљив начин)	Новчана накнада по трошковима замене; тржишна цена објекта + трошкови селидбе + административне таксе потребне за пренос права власништва, ако их има + прелазна накнада на захтев власника некретнине, ако су испуњени законски услови, одговарајућа замена имовине + трошкови селидбе + административне таксе потребне за пренос права власништва, ако постоји + прелазна накнада	Није примењиво
Сва непокретна имовина на земљишту (као што су наводњавање, ограде, бунари, итд.).	Власници побољшаних објеката (није битно да ли је власник власник земљишта, или закупац, или неформални власник/корисник земљишта под условом да су сносили трошкове усавршавања)	Новчана накнада по трошковима замене: тржишна цена за побољшања + рад и време за услуге побољшања по тржишној цени	Није примењиво
СРЕДСТВА ЗА ЖИВОТ			
Утицај на запослене у пољопривреди или прерађиваче	Радници, запослени	Прелазна накнада на једнократној основи биће исплаћена на процењено прихватљиво време потребно за обнављање средстава за живот + Оспособљавање за алтернативне послове ако је могуће + Приоритет при запошљавању на Пројекту, ако је могуће и од случаја до случаја (У складу са друштвеном проценом обрађеном у	Није примењиво

Врста губитка	Особа са правима	Политика накнаде	Ремедијативне мере/додатне активности потребне за откуп земљишта
Лица која се баве сакупљањем отпада на нерегулисаним депонијама	Формални сакупљачи отпада Неформални сакупљачи отпада	<p>ПОЗР)</p> <p>Мере за обнављање средстава за живот ће се одредити када се заврши социо-економско истраживање. Мере би требало прилагодити вештинама и потребама погођених лица. Оне могу укључивати, али нису ограничени на:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Понуда новчане надокнаде ▪ Понуда сезонских послова ▪ Понуда послова током фазе изградње Пројекта ▪ Понуда послова у оквиру Националне службе за запошљавање ▪ Понуда курсева за образовање одраслих ▪ Понуда курсева за стицање нових вештина <p>У складу са Планом ангажовања заинтересованих страна, сакупљачи отпада треба да буду обавештени о затварању нерегулисаних депонија и немогућности да наставе са сакупљањем отпада најмање 30 дана унапред.</p>	Није примењиво
ОСТАЛЕ СИТУАЦИЈЕ КОД РАСЕЉАВАЊА			
Утицај на осетљиве групе	Угрожене особе, које припадају Осетљивим групама, са социјалним статусом који може довести до штетнијих ефеката расељавања од других или који могу бити ограничени у својој способности да траже или искористе помоћ за расељавање и сличан развој догађаја	Поврх свих права дефинисаних у овој матрици, осетљивим лицима са инвалидитетом биће пружена додатна помоћ укључујући правну помоћ и помоћ током физичког измештања. Свака додатна подршка потребна за угрожена погођена домаћинства биће одређена од случаја до случаја током социо-економског истраживања. Овим особама погођеним Пројектом се даје предност при запошљавању на пројекту ако је то могуће.	Није примењиво
Неутврђен утицај	Свака особа погођена утицајем	Сваки неутврђени утицај биће ублажен у складу са принципима и циљевима овог ООЗР	Није примењиво

4 МЕХАНИЗАМ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРИТУЖБИ

Не очекују се притужбе у вези са откупом земљишта и расељавањем на овом пројекту.

5 КОНСУЛТАЦИЈЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ

5.1 Објављивање докумената

Сви документи одвојени за јавно објављивање биће припремљени и објављени на српском и енглеском језику. У складу са захтевима ЕБРД-а и АFD-а, пакет објављивања пројекта, који укључује овај ООЗР, биће јавно објављен.

Пакет објављивања пројекта мора бити доступан јавности током читавог трајања Пројекта, укључујући његову евалуацију. Верзије на српском језику биће објављене на сајтовима ЈКП „Чистоћа“, релевантних локалних општина и градова. Сва саопштења у локалним новинама и медијима биће на српском језику писана нетехничким речником. Штампане копије документације биће доступне у погођеним општинама и градовима. ЈКП „Чистоћа“ или пробно ново предузеће основано за управљање РУО-ом биће одговорно за сва објављена докумената.

5.2 Јавне консултације

ЈКП „Чистоћа“ или пробно ново предузеће основано за управљање РУО-ом ће успоставити сталну везу са погођеним заједницама што је раније могуће у процесу планирања пројекта и одржаваће га током трајања пројекта.

Процес ангажовања ће обезбедити њихове смислене консултације како би се олакшало заједничко разумевање природе и трајања утицаја; информисано учешће о питањима која се на њих директно односе; предложене мере ублажавања; дељење развојних користи и могућности; и питања имплементације. Даље и детаљније информације о јавним консултацијама представљене су у Плану ангажовања заинтересованих страна.

ЈКП „Чистоћа“ или пробно ново предузеће основано за управљање РУО-ом ће објавити опис пројекта који садржи образац за притужбе и контакт податке за подношење притужби.

С обзиром на појаву и ширење вируса COVID-19 у Републици Србији, конвенционални методи јавних консултација неће бити могући. Узимајући у обзир тренутну ситуацију у земљи, као и мере за сузбијање пандемије које је увела Влада Републике Србије, а које су у датом тренутку на снази, јавне консултације, по потреби, требало би да се одрже на неки од следећих начина:

- јавне консултације у просторијама надлежних градова и општина, уз примену прописаних мера,
- јавне консултације на отвореном (на локацијама које се дефинишу као погодне), уз примену прописаних мера,

- емитовање снимљене презентације на локалним медијским каналима и/или интернет страницама ЈКП „Чистоћа“ или привремене нове компаније основане за управљање РУО-ом и релевантним градовима и општинама; коментари и питања се прикупљају путем е-поште.

Пројектни леци са кратким, нетехничким прегледом пројекта ће бити састављени и дистрибуирани у погођеним заједницама.

Формални и неформални сакупљачи отпада биће обавештени о предвиђеним датумима затварања депонија и њиховој немогућности да наставе са активностима сакупљања отпада најмање 30 дана унапред.

ЈКП „Чистоћа“ или пробно ново предузеће основано за управљање РУО-ом ће наставити да информисе јавност путем медија и на друге одговарајуће начине о свим значајним пројектним достигнућима и питањима (еколошким, здравственим и друштвеним).

6 ПРАЋЕЊЕ И ПРОЦЕНА

Пошто за овај пројекат нема потребе за развојем ПОЗР, нема потребе ни за праћењем и проценом његовог спровођења.

7. ДОДАТАК – АНАЛИЗА НЕУСАГЛАШЕНОСТИ

Највећим делом национално законодавство је у складу са УР5 ЕБРД-а. Табела 4 приказује само неусаглашености између решења за расељавање предвиђених националним законодавством и политикама УР5 ЕБРД-а. Пошто су откуп земљишта и расељавања завршена питања у овом пројекту, предложене мере за уклањање неусаглашености између закона РС и захтева УР5 ЕБРД-а су привремене природе.

Табела 4 Анализа неусаглашености између решења за расељавања предвиђених националним законодавством и политикама УР5 ЕБРД

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
Расељавање формалних власника пољопривредног земљишта	<p>Одговарајуће (једнаке вредности, квалитета, врсте обраде, класе и површине) замена земљиште које се нуди у близини.</p> <p>Али, Закон о експропријацији даље дефинише да ће се, ако се не нађе одговарајуће земљиште, исплатити новчана накнада по тржишној вредности, према процени званичних стручњака за процену земљишта.</p>	<p>Расељавање - Замена имовине једнаке или веће вредности и сличне продуктивности + Административне таксе + Губитак прихода.</p> <p>Ако је могуће (исплата новчане надокнаде за изгубљену имовину може бити одговарајућа ако: (1) средства за живот нису утемељена на земљи; (2) средства за живот зависе од земље, али земљиште узето за пројекат је мали део имовине на коју се то односи и преостало земљиште је економски исплативо, или</p> <p>(3) постоје активна тржишта за земљиште, стамбени и пословни простор, расељена лица користе таква тржишта и постоји довољна понуда земљишта и стамбених објеката), исплаћује се надокнада по пуној цени замене, укључујући тржишну цену имовине, трошкове селидбе, прелазну надокнаду, и укњижене, административне и пореске таксе.</p>	<p>Ако је егзистенција власника имовине заснована на пољопривреди, у складу са заменом имовине треба понудити + селидбу и прелазну надокнаду + административне таксе</p> <p>Ако се одговарајуће земљиште не може наћи, биће исплаћена новчана накнада по пуној заменској вредности: тржишна цена имовине + трошкови селидбе + регистрација, административне и пореске таксе + прелазна накнада.</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
<p>Расељавање формалних власника непокретне имовине (куће, укључујући грађевинско земљиште) и оних који немају формална законска права на имовину у време пописа, али који имају право на земљиште које је признато или препознатљиво према националним законима</p>	<p>Опција 1: Новчана накнада по тржишној вредности + Трошкови селидбе (методологија за утврђивање трошкова селидбе није дефинисана законом, али је у пракси укључена у извештаје о процени имовине) или Опција 2: Надокнада у природи - Одговарајућа замена некретнина се нуди ако власник пристане на ову врсту накнаде и ако су испуњени одређени законски услови.</p>	<p>Расељавање - Нуди се замена имовине једнаке или веће вредности и сличних особина + Селидбена и прелазна накнада + Административне и пореске таксе Ако се не може пронаћи одговарајућа замена имовине, новчана накнада по трошку замене (тржишна цена имовине + тржишна цена за побољшања + рад и време за услуге побољшања по тржишној цени + трошкови селидбе + регистрација, административне и пореске таксе + прелазна накнада).</p>	<p>Опција 1: Новчана накнада – уз трошкове замене како је дефинисано у УР5 биће исплаћена власнику имовине – тржишна цена имовине + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне и пореске таксе + прелазна накнада. или Опција 2: Замена имовине - биће могућа само на захтев власника и ако се испуне законски услови дефинисани Законом о експропријацији. У том случају прелазни и селидбени трошкови падају на терет власника некретнине.</p>
<p>Пословна некретнина (зграда која се користи у пословне сврхе као што су продавнице и канцеларије)</p>	<p>Опција 1: Новчана накнада по тржишној вредности + Трошкови селидбе (који нису дефинисани законом, али су у пракси укључени као „трошкови процеса експропријације“). или Опција 2: Надокнада у природи - Понуђена одговарајућа замена имовине на захтев власника ако су испуњени одређени правни услови. Српско законодавство не</p>	<p>Опција 1. Алтернативна адекватна имовина са адекватним аранжманима закупа, пуним трошковима расељавања, укључујући инвентар, и трошак замене за било које улагање у имовину, прелазну накнаду, изгубљени нето приход током периода транзиције; трошкове преноса и поновног инсталирања постројења, машинерије или друге опреме, према потреби и одговарајући ниво подршке за обуку за унапређење вештина ако је потребно да се поврате средства за живот. Опција 2. Новчана надокнада по трошку замене за имовину + трошкови поновног успостављања комерцијалних активности на</p>	<p>Опција 1: Новчана надокнада - по трошковима замене како је дефинисано у УР5 биће исплаћена власнику имовине - тржишна цена имовине + трошкови селидбе + регистрација власништва, административне и пореске таксе + губитак прихода (као доказ из претходних пореских пријава) за период када посао није био оперативан + прелазни додатак за премошћивање недостатака. Опција 2: Замена имовине - биће могућа само на захтев власника и ако су испуњени законски услови</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
	предвиђа прелазну накнаду или обуку за унапређење вештина.	другом месту + изгубљени нето приход током периода транзиције + трошкови преноса и поновног инсталирања постројења, машина или друге опреме, према потреби и одговарајући ниво подршке за обуку за унапређење вештина ако је потребно да се поврате средства за живот.	дефинисани Законом. У том случају прелазни и селидбени трошкови падају на терет власника некретнине.
Расељавање закупца пољопривредног земљишта	Национално законодавство не предвиђа прелазну накнаду нити замену земљишта за закуп, ако је земљиште дато у закуп од државе, као ни накнаду ако је земљиште дато у закуп од приватних власника.	Закупац има право на новчану надокнаду за сва унапређења земљишта, тј. наводњавање, одводњавање, вишегодишњи засади, објекти итд. по трошку замене, давање у закуп одговарајуће имовине у јавној својини на еквивалентан временски период, изгубљени нето приход током периода транзиције; и трошкови преноса и поновног инсталирања постројења, машина или друге опреме, према потреби, и подршка након расељавања за прелазни период за обнављање средстава за живот.	Подршка ће бити понуђена да се премости неусаглашености на основу разумне процене времена које ће вероватно бити потребно за обнављање средстава за живот, а Субјекат за имплементацију пројекта ће координисати напоре са Министарством пољопривреде да пронађе и понуди одговарајуће пољопривредно земљиште у јавном власништву на закуп. Надокнада за све инвестиције ће бити плаћена + трошкови селидбе ако је примењиво + прелазна накнада која ће премостити неусаглашености између закона РС и УР5.
Губитак заједничких ресурса заједнице (нпр. пашњаци и ловишта, недрвни шумски ресурси)	Нема посебне законске одредбе	Субјект за имплементацију пројекта треба да пружи помоћ која ће надокнадити сваки губитак заједничких ресурса заједнице. Ово би могло бити у облику иницијатива које повећавају продуктивност преосталих ресурса којима заједница има приступ, надокнаде у	Субјект за имплементацију пројекта ће премостити овај неусаглашености тако што ће посветити пажњу заједничким ресурсима заједнице током праћења друштвеног утицаја и ПОЗР. Ако је примењиво, биће укључене

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
или јавних погодности		натури или у новцу за губитак приступа или обезбеђивање приступа алтернативним изворима изгубљеног ресурса.	одговарајуће мере. Субјект за имплементацију ће у потпуности усвојити све политике и одредбе УР5.
Губитак погодности (плата или други сличан приход)	Српско законодавство не предвиђа подршку за губитак погодности и прихода за особе погођене Пројектом	Новчана надокнада за нето губитак прихода током периода расељавања + обезбедити додатну циљану помоћ (кредитне олакшице, обуку или могућности за запошљавање) и могућности да се обнове, и где је могуће побољша, њихов капацитет за стицање прихода, ниво производње и животни стандард.	ПОЗР ће дефинисати прелазну исплату за надокнаду нето губитка прихода током разумног прелазног периода и укључити додатну циљану помоћ (кредитне олакшице, обуку или могућности запошљавања) и могућности да се поврати, и где је могуће побољша, њихов капацитет за стицање прихода, као начин да се премости неусаглашености.
Расељавање корисника, без икаквих права на зграду или земљиште за становање – бескућници	Српско законодавство признаје само формално власништво, а лица без формалног права, међутим, имају препознатљиво законско право или право на зграду.	Субјект за имплементацију пројекта ће понудити опцију за адекватан смештај са сигурношћу закупа како би се могли легално преселити без суочавања са ризиком од принудног иселења.	Субјект за имплементацију пројекта ће, ако је могуће, лоцирати и понудити особи погођеној Пројектом замену имовине – слично државно земљиште или имовину за вантржишни закуп у близини.
Додатна помоћ особама погођеним Пројектом након физичког измештања и/или измештања пословних активности, враћање средстава за живот	Само нејасне референце на помоћ без јасне посебне законске одредбе	Неопходно је пружити додатну помоћ током и након расељавања. Посебну пажњу треба посветити потребама сиромашних и угрожених појединаца и група. Требало би укључити мере за пружање правне помоћи расељеним лицима како би им се омогућило да заврше административне захтеве пре куповине земљишта и, ако је потребно, да траже обештећење од суда. Пружити помоћ при расељавању довољну да	Субјект за имплементацију пројекта ће пратити прилагођавање особа погођених Пројектом након физичког измештања и/или измештања пословних активности на основу разумне процене времена које ће вероватно бити потребно за обнављање њихових средстава за живот и животног стандарда. Расељена лица и угрожена лица и

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
		<p>особе погођене Пројектом обнове, и где је могуће, побољшају свој животни стандард.</p> <p>У случају измештања пословних активности пружити додатну циљану помоћ и могућности за обнављање и, ако је могуће, побољшање капацитета за стицање прихода, нивоа производње, пословних могућности и животног стандарда.</p>	<p>групе погођене Пројектом добиће надокнаду за трошкове расељавања и све додатне трошкове у вези са расељавањем у сврху обнове средстава за живот и премошћавања прелазног периода након расељавања или због угрожености. ПОЗР ће укључити мере за адекватну подршку и помоћ сразмерне утицају, као начин да се премости неусаглашености.</p>
Помоћ присилно расељеним лицима	<p>Према Закону о експропријацији, бивши власници немају право на било какву даљу помоћ или надокнаду током и након расељавања, осим трошкова замене. Власници не добијају никакву подршку за поновно стицање имовине (нема брзе административне процедуре за дозволе, лиценце или комуналне прикључке). Такође, порез и административне таксе нису укључени у накнаду, а амортизација вредности имовине (амортизација, осим земљишта) је укључена у процену накнаде</p>	<p>План или политика расељавања ће укључивати мере којима се омогућава расељеним лицима да</p> <p>(1) добију подршку након расељења за прелазни период, на основу разумне процене времена које ће вероватно бити потребно да се врате њихови извори за живот и животни стандард; и,</p> <p>(2) добију помоћ за развој поред мера накнаде, као што су припрема земљишта, кредитни капацитети, обука или могућности запошљавања.</p> <p>Прелазна помоћ у натури (помоћ у храни, здравствена подршка, здравствено осигурање у зависности од случаја)</p>	<p>Особе погођене Пројектом ће добити надокнаду за трошкове расељавања и све додатне трошкове у вези са расељавањем у сврху обнове средстава за живот и премошћавања прелазног периода након расељавања или због угрожености.</p> <p>Акциони план расељавања и План обнове средстава за живот треба да обухвате мере и створе адекватну подршку и помоћ сразмерну утицају, како би се премостиле неусаглашености.</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
Неодрживе земљишне парцеле	Власници могу захтевати експропријацију преостале земљишне парцеле под изговором економске неисплативости до правоснажности одлуке о експропријацији. Једини правни лек након тога је покретање формалног судског поступка		Економска неодрживост преостале имовине може постати евидентна тек након почетка изградње, или чак касније током реализације. Промотер пројекта треба да буде спреман да обавести власника земљишта о свим потенцијалним утицајима који би могли да угрозе одрживост преостале земљишне парцеле, као и да буде спреман да омогући брзо решавање судских поступака (уколико би се неки покренули)
Осетљиве групе	Накнада за експроприсану имовину може се одредити у износу већем од тржишне, узимајући у обзир материјално и друго лично и породично стање ранијег власника, ако су испуњени услови битни за његово постојање (број чланова домаћинства, број чланова домаћинства који су способни за раду, односно запослени, здравствено стање чланова домаћинства, месечни приход домаћинства итд.) У случају физичког измештања, право закупа или боравка се не даје лицима бескућницима или осетљивим	Субјект за имплементацију пројекта ће узети у обзир све појединце или групе који могу бити у неповољном положају или угрожени. Конкретно, субјект за имплементацију ће предузети неопходне активности како би се постарао да осетљиве групе не буду у неповољном положају у процесу расељавања, да буду у потпуности информисане и свесне својих права, те да су у могућности да имају једнаке користи од могућности и погодности расељавања. Ове групе треба да се идентификују кроз процес еколошке и социјалне процене (као што је наведено у Услову за реализацију 1 ЕБРД-а). Такође, додатни услови се односе на консултације које укључују појединце који припадају осетљивим групама	Субјект за имплементацију ће премостити овај неусаглашености тако што ће посебну пажњу посветити осетљивим групама и појединцима. Биће им понуђена додатна надокнада, правна помоћ током расељавања и помоћ током физичког измештања, као и приоритет запошљавања према потреби и процењени током процене друштвеног утицаја за ПОЗР. Субјект за имплементацију ће у потпуности усвојити све политике и одредбе УР5 у вези са осетљивим групама.

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за преузимање неусаглашености према захтевима УР5
	<p>групама. Иако Пројекат не прибегава принудном исељавању, привремени закуп (максимално 6 месеци) и трошкови селидбе обезбеђени су онима који немају средстава за расељавање.</p> <p>Закон о бесплатној и доступној правној помоћи предвиђа правну помоћ у случајевима обавезног откупа земљишта на општинском нивоу.</p>		
<p>Време исплате надокнаде и узимања у посед експроприсане имовине</p>	<p>Буџет за накнаду (земљиште, имовина, додатна помоћ) треба да буде обезбеђен као предуслов за почетак експропријације. (члан 28 Закона о експропријацији). У изузетним случајевима, због хитности пројекта и његове изложености високим ризицима и штетама, чију оправданост од случаја до случаја процењује Министарство финансија, корисник експропријације, може захтевати приступ земљишту пре него што споразум о накнади постане</p>	<p>Надокнаду треба обезбедити пре почетка грађевинских радова и пре преузимања имовине</p>	<p>Преузимање имовине у посед је могуће само када се надокнада плати или када се евидентира формални судски процес или жалба, а оригинални износ накнаде буде депонован на депозитни или сличан рачун.</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
	<p>правно обавезујући. Међутим, такав захтев ће бити одобрен тек након што се обезбеде докази и инвентар имовине усагласе између особа погођених Пројектом и корисника, што је важно за одређивање износа накнаде која ће бити издвојена у оквиру буџета. Ова опција се не примењује у случајевима физичког измештања.</p>		
<p>Инструменти за расељавање, попис и процена друштвеног утицаја</p>	<p>Једини документ који је припремљен је елаборат експропријације који укључује евидентирање земљишних парцела потребних за пројекат и идентификацију власника кроз катастар. Не постоји социо-економска процена нити прикупљени основни подаци</p>	<p>Припрема овог ООЗР, ПОЗР, социо-економске основне процене и пописног истраживања.</p>	<p>ПОЗР, Пописно истраживање и процене социо-економског утицаја биће припремљени као додатак националним захтевима.</p>
<p>Јавне консултације</p>	<p>Јавност се уопштено говорећи обавештава о пројекту кроз процес одобрења општег просторног или специфичног урбанистичког детаљног плана и/или процене утицаја на животну средину.</p>	<p>Потребно је спровести смислене консултације са погођеним особама и заједницама, локалним властима и, по потреби, невладиним организацијама. Све активности расељавања се спроводе уз одговарајуће откривање информација, консултације и информисано учешће оних који су погођени. Од најранијих фаза и кроз све активности расељавања, клијент ће укључити погођене грађане (мушкарце и жене), укључујући и заједнице</p>	<p>Субјект за имплементацију пројекта ће објавити и консултовати јавност око оваг документа и сваког другог појединачног инструмент расељавања.</p> <p>Особе погођене Пројектом и заинтересоване стране ће бити информисане и консултоване током фазе планирања и током свих фаза</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
	<p>Међутим, не постоји обавеза да се консултују потенцијалне особе погођене Пројектом директно пре почетка откупа земљишта. Не постоје одредбе о јавним расправама, попису становништва, социо-економској процени основног стања или било каквом укључивању заинтересованих страна и заједница које су потенцијално погођене Пројектом.</p>	<p>домаћине. Ово ће олакшати њихово рано и информисано учешће у процесима доношења одлука у вези са расељавањем.</p>	<p>имплементације Пројекта како би се премостили недостаци, старајући се о томе да услови УР5 у потпуности буду испуњени.</p>
<p>Механизам притужби и решавање спорова</p>	<p>Закон прописује могућност жалбе у свим фазама експропријације, али само у оквиру постојећих државних и судских институција и у законским оквирима.</p>	<p>Субјект за имплементацију пројекта ће успоставити делотворан жалбени механизам што је пре могуће у Пројекту. Биће у складу са овим УР и циљевима и принципима Условом за реализацију 10 ЕБРД-а како би се примили и благовремено решили специфични проблеми у вези са надокнадом и расељавањем које износе расељена лица и/или чланови заједница домаћина. Укључиће механизам за повраћај који је осмишљен за решавање спорова на непристрасан начин.</p>	<p>Одговарајући, приступачни и приступачни жалбени механизам биће успостављен поред законских права особа погођених Пројектом да траже заштиту пред надлежним судом РС. Структура предложеног жалбеног механизма дата је у поглављу 4 овог ООЗР.</p>
<p>Праћење спровођења расељавања и</p>	<p>Нема посебне законске одредбе</p>	<p>Праћење процеса расељавања и обнављања средстава за живот ће се спроводити у складу са Условом за реализацију 1 ЕБРД-а и требало би да укључи учешће кључних актера као што</p>	<p>Овај ООЗР дефинише план праћења и извештавања о процесу расељавања и ублажавања штетних ефеката Пројекта.</p>

Предмет	Закони РС	Захтеви УР5	Неусаглашености и мере за премошћавање неусаглашености према захтевима УР5
обнове средстава за живот		<p>су погођене заједнице. У зависности од обухвата пројекта расељавања, клијент може да наручи екстерни извештај о завршетку АПП-а како би се утврдило да су одредбе испуњене. Извештај о завршетку треба да се уради након што су сви подаци прибављени, укључујући све иницијативе за развој. Извештај може да утврди даље активности које Промотор пројекта треба да изврши. У већини случајева, завршетак корективних радњи идентификованих у извештају о завршетку требало би да приведе крају обавезе промотера пројекта за расељавање, надокнаду, обнављање средстава за живот и креирање погодности.</p>	

Консултант:
ENVICO d.o.o. Београд
Вардарска 19/IV
11000 Београд, Србија
Тел: +381 11 64 17 257

Клијент:
ЕБРД и АФД